

ההשלכות ההומניטריות של ההתנחלויות בעיר חברון

פברואר 2018

עובדות מרכזיות

4,500 פלסטינים נוספים גרים באזור שהכניסה אליו מוגבלת, ברחובות הסמוכים למתחמי ההתנחלות. באזור זה אסורה תנועת כלי רכב פלסטיניים כמעט לחלוטין, וכניסה רגלית אליו מחייבת בדיקה במחסום.

כשנתיים האחרונות, ארבעה מחסומים החולשים על הגישה לשטח הסגור ולשטח המוגבל עברו הליך ביצור שכלל התקנת מגדלים, שערים מסתובבים וגלאי מתכות, וכן נוספו עליהם עוד שני מחסומים דומים.

כמעט 260 יחידות דיור בשטח הסגור ובשטח המוגבל - כ-40% מכלל הדירות בחלקים אלה של העיר - ננטשו על ידי דייריהן הפלסטינים ועומדות ריקות, לפי סקר שנערך בשנת 2015.²

512 בתי עסק פלסטיניים הממוקמים בשטחים אלה נסגרו בצו צבאי, ויותר מאלף בתי עסק נוספים נסגרו בשל הגישה המוגבלת של לקוחות וספקים אליהם.

- ישראל שולטת במישורין על 20% מהעיר חברון, שטח המכונה H2 ובו גרים כ-40 אלף פלסטינים וכן כמה מאות מתנחלים, החיים בחמישה מתחמי התנחלות.¹
- כיום, יותר ממאה מכשולים פיסיים, בהם עשרים מחסומים מאוישים, מפרידים בין אזור מתחמי ההתנחלות וסביבותיו לבין יתר העיר. למצב זה נודעו השלכות על חופש התנועה של כלל האוכלוסייה הפלסטינית של שטח H2, וכן על תושבים אחרים בעיר חברון.
- אזור H2 היה זה מכבר מוקד לחיכוך בין פלסטינים לבין כוחות ישראליים ומתנחלים. מאז אוקטובר 2015 הוחמרו ההגבלות המוחלות באזור, בעקבות גל פיגועים שביצעו פלסטינים נגד ישראלים ב-H2, ואשר נכון לפברואר 2018 קיפחו בו את חייהם ישראלים אחד ו-27 פלסטינים (רובם חשודים בביצוע פיגוע).
- בשלהי 2015 הוכרז שטח ההתנחלות ב-H2 "שטח צבאי סגור". מאז ההכרזה הוחרף בידודם של יותר מ-800 תושבים פלסטינים, שכדי להגיע לבתיהם מחויבים להירשם אצל הרשויות הישראליות ולעבור בדיקות במחסום; הגישה לשטח זה היא רגלית בלבד, ומבקרים אינם מורשים להיכנס אליו.

כשנתיים האחרונות הורשו רק מי שרשומים כ"תושבי קבע" להיכנס לאזור דרך המחסומים, והדבר מונע ביקורים של קרובי משפחה או ידידים ומצמצם את ההזדמנויות לנישואין בקרב הדור הצעיר.

מעשי תקיפה והפחדה מצד מתנחלים הם רכיבי מפתח בסביבה הכופה שבה חיים הפלסטינים בקרבת אזור ההתנחלויות. בשנים האחרונות התמתנה התופעה בתקיפות ובחומרתה בשל הירידה בנוכחות הפלסטינית באזור והודות לנוכחות הגנתית של אנשי סגל הומניטרי וארגוני זכויות אדם ולאמצעי מנע שנקטו הרשויות הישראליות. חששות בדבר אי-מיצוי דין, לרבות סגירה של תיקי אלימות מתנחלים בלא הגשת כתב אישום, נותרים בעינם.

ככוח הכובש, על ישראל להגן על אזרחים פלסטינים בעיר חברון, להבטיח כי יינתן מענה לצורכיהם ההומניטריים וכי יוכלו לממש את זכויות האדם שלהם, לרבות זכותם לחופש תנועה ולחופש מאפליה. כל ההתנחלויות בשטח הפלסטיני הכבוש אינן חוקיות מתוקף המשפט הבינלאומי, ועל ישראל לעצור את מגמת פיתוחן ולהפוך אותה על פיה.

1. מדיניות הרשויות הישראליות ונהגים שהיא מיישמת הביאו להעברתם בכפייה של פלסטינים מבתיהם באזור זה של חברון, שהיה בעבר אזור משגשג, והפכו אותו ל"עיר רפאים".³ בין השאר הוחלו הגבלות תנועה חמורות, כולל עוצרים ממושכים, נסגרו בתי עסק, בוצעו מבצעי חיפוש ומעצר חוזרים ונשנים, ולא התקיימה אכיפה מספקת של החוק על מתנחלים אלימים. כמה מהמבנים שננטשו אוכלסו על ידי משפחות פלסטיניות אחרות.

2. תנאי החיים של אותם פלסטינים הממשיכים לחיות בשטח הסגור ובשטח המוגבל ונתונים להגבלות גישה הורעו בהדרגה, לרבות בכל האמור בשירותים בסיסיים ובמקורות מחיה. מאז הטלת ההגבלות, כדי להגיע לבתי הספר, תלמידים נאלצים ללכת בדרכים עוקפות למרחקים ארוכים, נחשפים להטרדות מצד מתנחלים ועוברים חיפוש במחסומים; דרישת הרשויות הישראליות לתיאום פוגעת בגישתם של אמבולנסים ושל עובדי עירייה לאזור; ובתי עסק בשטח הסגור ובשטח המוגבל סובלים מירידה בהכנסות וחלקם אף נסגרו.

3. בידודו של שטח ההתנחלות וסביבותיו מיתר העיר גרם לשיבושים קשים בחיי המשפחה והחברה של הפלסטינים הגרים בו, ופגע בכבודם וברוחותם הפסיכו-חברתית.

1. בשנת 1997, בעקבות הסכם עם אש"ף, העבירה ישראל את השליטה ב-80% מהעיר (H1) לידי הרשות הפלסטינית.
 2. *Hebron Rehabilitation Committee, Hebron's Old City: Preservation and Rehabilitation Master Plan*. ככלל האזור שנסקר היו 1,706 יחידות דיור נטשות.
 3. העברה בכפייה בשטח H2 מזכרת בדו"ח מזכ"ל האו"ם A/HRC/34/3, פס' 28, מרס 2017.
 4. מחויבותיה המשפטיות של ישראל מזכרת בדו"ח מזכ"ל האו"ם A/72/564, פס' 66, נובמבר 2017.

הערכת מספר הפלסטינים אזורים בתוך H2

800	שטח סגור
4,500	שטח מוגבל
34,700	יתר H2
40,000	סה"כ

מספר מכשולים סוג מכשול

20	מחסומים
11	מחסומים חלקיים
41	חסמי דרך
5	שערי דרך
34	מכשולים אחרים
111	סה"כ

